

Potilastietojärjestelmän kouluttajan osaaminen ja asiantuntijuus

Pro gradu -tutkielma
TtM Jaana Luostarinen
TtM Silja Assämäki

Miksi tämä aihe ?

- Käyttöönottoprojekteissa saadusta palautteesta
 - onko kouluttajilla terveydenhuollon tietämystä? mm. kuinka tieto liikkuu organisaatiossa
 - koulutustaustojen kirjavuus => ei olemassa kriteerejä pohjakoulutukselle
 - koulutus tärkeä osa käyttöönottoprojektia
 - lyhytkestoisista, nopeatempoisista

...

- Kouluttajalla vaativa tehtävä: yhdistää tietotekniikan ja terveydenhuollon osaamista ja saada nämä "kulttuurit" ymmärtämään toisiaan

...

- tietojärjestelmät kalliita investointeja => rahalle saatava täysi vastine, potilastietojärjestelmien hyödyntäminen vielä minimissä
- aihetta ei ole aiemmin tutkittu
- halu selvittää osaavan, pätevän ja asiantuntijan eroja

Osaamisen ja asiantuntijuuden ero

- kirjallisuudessa paljon rinnakkaiskäsitteitä
 - taito, pätevyys, ammattitaito, kvalifikaatio, ammatillinen osaaminen
 - kaikkia näitä käytetään rinnakkain tai toistensa synonyymeinä
 - kuitenkin kysymys tavalla tai toisella osaamisesta

Pro gradun käsitteet

- tässä opinnäytetyössä asiantuntijuus on osaamisen yläkäsite
- Osaaminen
 - pätevyys
 - taito
 - kvalifikaatio = työelämästä esille tulevia vaatimuksia
 - ammatillinen osaaminen
 - ammattitaito

....

■ Asiantuntijuus

- monipuolinen koulutus
- erikoisosaaminen
- pitkä työkokemus
- jatkuva itsensä kehittäminen
- ajan myötä kehittynyt "hiljainen tieto"

Helakorven nelijaottelu

- Kouluttajan substanssi-osaaminen
 - terveydenhuoltoalan osaaminen ja sitä koskeva lainsäädäntö
 - kielitaito
 - asiakaspalveluosaaminen
 - kyky muokata opittava asia ymmärrettävään muotoon

...

- Kouluttajan pedagoginen osaaminen
 - kasvatuksellinen perustietämys
 - ihmissuhdetaidot
 - empaattisuus
 - kyky olla kiinnostunut ihmisistä, heidän ongelmistaan ja kehittämisestään
 - koulutusprosessin suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin hallinta

...

- Kouluttajan tieteellinen osaaminen
 - halu jatkuvaan itsensä, oman työn ja työyhteisön kehittämiseen
 - ongelmanratkaisutaidot
 - luovuus
 - oman osaamistason ylläpito (myös tieteelliset keskustelut+raportit)
 - omat arvot, eettiset toimintatavat

...

- Kouluttajan organisaatio osaaminen
 - tiimityötaidot
 - taloushallinto-osaaminen
 - projektityöskentelyosaaminen
 - markkinointiosaaminen

Tutkimustehtävät ja tutkimuksen toteutus

- tutkimustehtävinä oli kuvata potilastietojärjestelmän kouluttajan osaamista ja asiantuntijuutta Helakorven neljän eri osa-alueen näkökulmasta
- kvantitatiivinen tutkimus
- 60 kyselylomaketta lähetettiin

...

- tutkimuksen kohteena oli Suomen kolmen suurimman potilastietojärjestelmiä toimittavan yrityksen kouluttajat => kattavat n. 78% Suomen perusterveydenhuollon potilastietojärjestelmien toimittajista
- 23 vastausta => vastausprosentti 38%

Syitä alhaiseen vastausprosenttiin:

- emme selvittäneet, jaettiin ko yrityksissä kaikki kyselylomakkeet kouluttajille
- talvilomakausi sekä "työkiireet"
- yhdessä yrityksessä yhdyshenkilön poissaolo
- kouluttajista osa "keikkailijoita"

Aineiston analyysi

- tutkimusaineiston pienuudesta johtuen => ei prosentteja eikä tilastollisia tunnuslukuja
- osa-alueiden tietämys arvioitiin keskiarvolla
- ristiintaulukoitiin th ammattitutkinnon suorittaneet/ei-th-ammattitutkintoa saadaksemme esille mahdolliset erot

Tutkimuksen tulosten tarkastelua

- 13 vastaajalla th ammattitutkinto, joista yhdeksällä (9) myös tietotekniikan alueen ammattitutkinto
- 14 vastaajalla työkokemusta th-alalta (keskimäärin 15 v)
- lisä- ja täydennyskoulutusta viimeisten kolmen vuoden ajalta oli kahdeksalla (8)

...

- erilaisia ammattinimikkeitä: asiakasneuvoja, asiakaskouluttaja, sovelluskouluttaja tai -neuvoja...
- th-ammattitutkinnon omaavat hallitsivat paremmin substanssi osa-alueen ja tieteellisen osa-alueen kuin vastaajat, joilla ei-terveydenhuollon-ammattitutkintoa

...

- ei- terveydenhuollon-ammattitutkintoa omaavat vastaajat puolestaan hallitsivat paremmin pedagogisen osa-alueen
- organisaatio osaamisen osa-alueella ryhmät eivät eronneet toisistaan
- vahvimmaksi osa-alueeksi nousi organisaatio osaaminen ja heikoimmaksi jäi tieteellinen osaaminen

Jatkotutkimusaiheita

- organisaatioiden pääkäyttäjien, henkilöstön ja johdon tutkiminen
 - millaiseksi he arvioisivat saadun koulutuksen
- koulutuksien vaikuttavuuden selvittäminen
 - onko koulutukselle asetetut tavoitteet saavutettu
 - optimaalisen koulutusajan selvittäminen